

OFITSERLAR HARBIY-O'QUV TARBIYASIDA HARBIY TA'LIM

Mirzaliyev Zoxidjon Rayimaliyevich,

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti harbiy tayyorgarlik
o'quv markazi katta o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada ofitserlar harbiy-o'quv tarbiyasida harbiy ta'lim haqida ilmiy fikrlar, faktlar ilgari suriladi. Ilmiy fikrlar xulosalar hamda daliliy ma'lumotlar bilan yoritib o'tiladi.

Kalit so'zlar: *Zobit, ofitser, pedagogika, madaniyat, tadqiqot, yilnoma, akt, ta'lim, tarix, harbiy pedagogika, o'quv, mashg'ulot.*

Har bir fuqaro o'z taqdirining xo'jayini, lekin harbiylarning taqdiri o'ziga emas,
balki Vatanga tegishlidir.

(Oleg Roy)

MILITARY TRAINING OF OFFICERS IN MILITARY-EDUCATIONAL TRAINING

Mirzaliyev Zokhidjon,

Senior lecturer of the military training center of the National University of
Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek

ABSTRACT

In this article, scientific opinions, facts about military training of officers are put forward. Scientific opinions are illuminated by conclusions, with evidence.

Keywords: *Officer, Officer, pedagogy, culture, research, yearbook, ICT, education, history, military pedagogy, training, occupation.*

Each citizen is the master of his own destiny, but the fate of the military belongs
not to him, but to the motherland.

(Oleg Roy)

ВОЕННАЯ ПОДГОТОВКА ДОЛЖНОСТНЫХ ЛИЦ ВОЕННО- ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ

Мирзалиев Зохиджон,

Старший преподаватель центра военной подготовки Национального
университета Узбекистана имени Мирзо Улугбека

АННОТАЦИЯ

В статье излагаются научные мнения, факты о военной подготовке офицеров. Научные мнения подкрепляются выводами и доказательствами.

***Ключевые слова:** офицер, офицер, педагогика, культура, исследования, ежегодник, ИКТ, образование, история, военная педагогика, обучение, род занятий.*

Каждый гражданин - хозяин своей судьбы, но судьба военного принадлежит не ему, а Родине.

(Олег Рой)

KIRISH

Bugun jahon siyosiy maydonida axborot urushlari, tinchlikka raxna soluvchi turli tahdidlar soni ko'payar ekan, ularga qarshi sobit tura oladigan, ma'nan va jismonan yetuk Vatan himoyachilarini tarbiyalash, mamlakat mudofaa salohiyatiga e'tibor berish asosiy jihatlardan biri hisoblanadi. O'z fikriga, dunyoqarashiga ega harbiylar nafaqat armiya nufuzi, yurt tinchligi uchun, balki kelajak avlod taqdiri uchun ham g'oyat muhimdir.

O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasiga muvofiq mamlakatni mudofaa qilish davlatning eng muhim vazifalaridan biri bo'lib, O'zbekiston Respublikasi hududida istiqomat qiluvchi barcha fuqarolarning vazifasidir. O'zbekiston Respublikasini tashqaridan bo'ladigan qurolli tajovuzdan himoya qilish O'zbekiston Respublikasi fuqarolarining Konstitutsiyaviy burchidir.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 24-oktyabrdagi «O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalarida zaxiradagi va rezervdagi ofitserlarni tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida»gi qaroriga muvofiq, oliy ta'lim muassasalarining harbiy kafedralari tugatildi. O'zbekiston Milliy universiteti harbiy kafedrasida Harbiy tayyorgarlik o'quv markazi tashkil etildi.

Ma'lumki, bo'lajak zobitning o'quv-tarbiyaviy madaniyatining rivojlanish xususiyatlari muammosi doimo tadqiqotchilarni o'ylantirib kelgan. Dastlab, tajriba va tarbiya almashinuvi birinchi navbatda o'z-o'zidan sodir bo'lgan, ammo harbiy-pedagogik fikr allaqachon yilnomalarda, davlat aktlarida va hatto masalan, "Tong shovqinlari" kabi adabiy asarlarda shakllangan edi. Ta'lim mavzulari «Xizmat kodeksi» (1556 y.), «Qishloq va qo'riqlash xizmati uchun Boyarlar hukmi» (1571 y.), «Harbiy kitob» (1607 y.), «Harbiylar xartiyasi» kabi tarixiy ahamiyatga ega ishlarda ochib berilgan. "To'p va harbiy xizmatga oid boshqa masalalar" (1621 y.), "Piyoda askarlarining harbiy tuzilishi ta'limoti va ayyorligi" (1674 y.) va boshqalar shular jumlasidandir. Ushbu asarlarning tarixiy retrospektivasida tarbiyaning asosini

shaxslar tashkil etgan. Askarlarni tarbiyalashga oid progressiv qarashlar Potemkin G.A., Rumyantsev P.A. asarlarida ham rivojlangan.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Bugungi kunda ilmiy va harbiy doiralarda bo'lg'usi ofitserni ajralmas shaxs sifatida tarbiyalashning ahamiyati, o'zini mustaqil ravishda fuqarolik va kelajak kasbi sifatida nafaqat harbiy san'at sohasida, balki kadrlar bilan ishlash nuqtai nazaridan ham tushunish lozimdir. Shuni ta'kidlash kerakki, harbiy soha o'quv muhitining o'ziga xos xususiyatlari ilmiy ishlar va asarlarda deyarli o'rganilmagan. Bu sohaga oid asarlarning ko'pchiligi Rossiya va Yevropa davlatlariga tegishlidir.

Ta'lim muhitining asosiy elementi ma'naviy va axloqiy tarbiya hisoblanadi. Bunda ofitserlar o'z-o'zini tarbiyalashlari lozim bo'ladi. O'quv ishlarining ba'zi bir qonuniyligi bilan ofitser-o'qituvchini o'qituvchi sifatida asos qilib oladigan bir qator prinsiplarni ilgari surishi kerak:

Ta'lim muhiti, birinchi navbatda jamoaviy muhit;

Kadrlar bilan munosabatlarning huquqiy normalar va qonunlarga asoslangan subyektiv tabiati;

Ta'lim tadbirlarining muvofiqligi va aniqligi;

Ta'lim tadbirlarining uzluksizligi va muvofiqlashtirilishi.

Harbiy pedagogikaning qadimgi an'analari hozirgi kungacha alohida ahamiyat kasb etib kelmoqda, chunki axloq va shaxsiy tarkibning jangovar ruhini tarbiyalash aynan shu asosni yaratgan. O'tgan yillar tajribasi bizga ushbu an'analarni rivojlantirish va zamonaviy voqelikda qo'llash imkoniyatini beradi. Harbiy pedagogika ushbu an'anaviy qadriyatlarga rioya qilishda liberalizmning global shubhasi muammosiga duch kelmoqda, shuning uchun hozirgi vaziyatning murakkabligini hisobga olish kerak.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti, Qurolli Kuchlar Oliy Bosh qo'mondoni Shavkat Miromonovich Mirziyoyev o'z nutqida "...mamlakatimiz mudofaa tizimining tashkiliy tuzilmasi, uning harbiy-jangovar holati, askar va ofitserlarning ma'naviy va ruhiy tayyorgarlik darajasi bugungi tez o'zgarayotgan davr talablaridan ortda qolayotganini qayd etish lozim. O'tgan qisqa davrda milliy armiyamizni isloh qilish bo'yicha aniq chora-tadbirlar qabul qilinib, Qurolli Kuchlarimiz qiyofasini tubdan o'zgartirish jarayoni boshlandi.

Ayni paytda mudofaa sohasida oldimizda yangi va muhim vazifalar turganini barchamiz yaxshi tushunamiz. Davlatimizning mudofaa qobiliyatini yanada mustahkamlash, armiyamizning jangovar qudrati va salohiyatini oshirish ham eng muhim vazifalarimizdan biri hisoblanadi" - deb ta'kidlagandi. Harbiy xizmatchilar

bilan olib boriladigan ta'lim-tarbiya ishlarini tashkil qilish, kelajak avlodni tarbiyalashdagi o'ta muhim, mashaqqatli va sharaflil vazifani har tomonlama munosib shaxslar qo'liga topshirish kunning dolzarb masalalaridan hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan olib qaraganda harbiy xizmatchilar va ularni tarbiyalaydigan ofitserlarni tanlab olishda zamon talablariga to'la javob bera oladigan, ilmiy asoslangan psixologik omillarsiz amalga oshirib bo'lmaydi.

2018-yil 10-yanvarda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti, Qurolli kuchlar Oliy Bosh qo'mondoni Shavkat Miromonovich Mirziyoev - "Qurolli Kuchlarimiz – mamlakatimiz barqarorligi va taraqqiyotining mustahkam kafolatidir" nomli ma'ruzasida -"men yil davomida Qurolli kuchlarning jangovar tayyorgarligi va qobiliyatini tahlil qilib bordim. Harbiy o'quv mashqlarini Kattaqo'rg'on poligonida kuzatdim, Janubi - G'arbiy, Sharqiy va Toshkent harbiy okruglarida Mudofaa vazirligi va chegara qo'shinlari bo'linmalarini, bugun esa Chirchiq shahridagi harbiy qismni borib ko'rdim. Harbiy xizmatchilar bilan suhbatlashdim, mansabdor shaxslarning hisobotlarini eshitdim.

Natijada ko'p yillar davomida yig'ilib qolgan jiddiy, tizimli muammolar aniqlandi. Bular - kadrlar masalasi, qo'shinlarni zamonaviy qurol-yarog'lar bilan ta'minlash, harbiy xizmatchilarni ijtimoiy himoya qilish, yoshlar va harbiy xizmatchilarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashga taalluqli muammolardir" - deb ta'kidlaydi.

Mamlakatimiz mudofaasini, aholining tinch-osuda hayot kechirishi uchun barcha imkoniyatlarni ta'minlash va shu asnda eng muhimi, suverenitetimiz, hududimiz mustahkamligini ta'minlash dolzarb harbiy strategik masalalardan hisoblanadi. Jamiyatdagi integratsiyalashuv jarayonining faollashuvi harbiy salohiyat nuqtai nazaridan tahlil qilinsa, uning asosida aniq bir siyosatning g'oyalari ifodalanganini anglash qiyin emas. Bu holat o'z navbatida Vatan himoyachisi deb nomlangan:

– harbiylikni kasb sifatida tanlaganlarni yetuk mutaxassis sifatida tayyorlashni taqozo etadi. "Ta'lim va jamiyat", "Ta'lim va davlat", "Davlat va shaxs", "Ta'lim va harbiy xizmatchi", "Ta'lim va Qurolli Kuchlar" kabi kategoriyalarning bir-biriga o'zaro ta'siri va uyg'unlashuvi, mamlakat fuqarolarining yangi avlodini shakllantirishda ularning mavjud bo'lishi "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi"da aniq belgilangan. Harbiy ta'lim tizimi jamiyatdan tashqarida mavjud emas va mavjud bo'lishi mumkin emas, u umumiy ta'limning ajralmas bo'lagi bo'lib, o'ziga xos "jamiyat ko'zgusi", uning davomi va ajralmas qismi hisoblanadi.

XULOSA

Shunday ekan, harbiy xizmatchilarning kasbiy malakasini oshirishga, harbiy bilim yurtlardagi o'quv-tarbiya ishlarini tubdan yaxshilashga, ularni zamon talabidan kelib chiqib ilg'or texnika va jihozlar, zamonaviy o'quv – uslubiy metodologik qo'llanmalar va ta'lim texnologiyalari bilan ta'minlashga alohida e'tibor qaratib, kursantlarning g'oyaviy, harbiy psixologik va intellektual tayyorgarlik darajasiga alohida ahamiyat qaratish zarurdir. Armiya jamiyatning ajralmas qismi hisoblanib, uni davr talabi hamda jahon va mintaqadagi mavjud harbiy-strategik vaziyatlar xarakteridan kelib chiqqan holda mamlakatda bo'layotgan o'zgarishlarga qat'iy muvofiqlashtirish davlat siyosatining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Shu sababli bugungi kun harbiy xizmatchisidan talab etiladigan o'zini har qanday sharoit va holatda psixologik jihatdan boshqara olish, zamonaviy to'qnashuvlarga dosh berish immunitetini shakllantirish kabi sifatlarning yetakchi o'rinni egallashini hisobga olib harbiy psixologiyani o'qitishning texnologiyasi va metodologiyasining yangi avlodini yaratish lozim.

REFERENCES

1. 2018-yil 10-yanvarda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti, Qurolli kuchlar Oliy Bosh qo'mondoni Shavkat Miromonovich Mirziyoev - "Qurolli Kuchlarimiz – mamlakatimiz barqarorligi va taraqqiyotining mustahkam kafolatidir" nomli ma'ruzasi
2. Harbiy psixologiya va pedagogika. Qo'llanma ostida. Tahrirlangan P.D. Korchemnogo, L.G. Lapteva, V.G. Mixaylovskiy. M.: "Barkamollik" nashriyot uyi, 1998-yil.
3. Davydov V.P., Fedenko N.F. Harbiy psixologiya va pedagogika asoslari: darslik. M.: Ta'lim, 1988-yil.
4. Mutsynov S.S. Jamoa va intizom: Savol-javob. M.: Harbiy nashriyot, 1989-yil.
5. Yefremov O.Y. Harbiy pedagogika. 2008-yil.
6. Источник:<https://samarapedsovet.ru/uz/ozhegova/kachestvo-obrazovatelnoi-sredy-voennogo-vuza-razvitie-vysshego-voennogo/>